

ἀργυρόπατος ὁ, ΙΒενιζέλ. Παροιμ. * 103, 168.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πάτος.

Αργυροῦς πυθμήν: Παροιμ.

Ἡ παδέλλα ἐπαινέθη | ἀργυρόπατο πῶς ἔχει

κ' ἢ κουτάλα τσ' ἀπεκρίθη, | ὅπως εἶς' ἐγὼ σὲ ξέρω

(ἐκ τοῦ καυχωμένου δι' ἀνύπαρκτον προτέρημα, μὴ γινόμενου δὲ πιστευτοῦ ὑπὸ τῶν ἄλλων καλῶς γνωριζόντων τὸν κατ' αὐτόν. παδέλλα = τηγάνι).

ἀργυροπέζουλλο τό, Τηλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πεζούλλι.

Αργυροῦν βάθρον ἢ ὑψωμα: Ἄσμ.

Κάμε μακρὸν κάμε πλατὺ νά παίρηθ' ὅσον νομάτων,
κάμε κι ἀργυροπέζουλλα νά βάλω τ' ἄρματα μου.

ἀργυροπεριχυτός ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀργυροπερεχυτός

Ρόδ. ἀργυροπερέχυτος Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀργυρος καὶ τοῦ ἐπιθ. *περιχυτός ἢ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ρ. περιχύνω, παρ' ὃ καὶ περεχῶ, ὅθεν ὁ τύπ. ἀργυροπερεχυτός. Πβ. τὸ ἀπλοῦν χυτός.

Ὁ δι' ἀργύρου περιεχυμένος, περιεκαλυμμένος, ἢ ὁ λευκός ὡς ὁ ἄργυρος: Ἄσμ.

Ἐχει τὸν λαιμὸ χυτό, | ἀργυροπερεχυτό,

ἔχει στήθη μαρμαρένια, | ὅσον βυζιά μαλαγματένια.

ἀργυροπέταλο τό, Ἦπ. κ.ά. — ΣΖαμπέλ. Ἄσμ. δημοτ. 669.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πέταλο.

Ἀργυροῦν πέταλον τῆς ὀπλῆς τοῦ ἵππου ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Δὲ μπορῶ, μαῦρε, νά πάγω, | τὶ κοντεύω νά πεθάνω,

σῶρε σκάψε μὲ τὰ νύχια, | μὲ τ' ἀργυροπέταλά σου

κ' ἔπαρ' με μὲ τὰ δόντια, | ρῖξε με μέσα 'ς τὸ χῶμα

(ταῦτα λέγει ὁ ἐτοιμοθάνατος ἵππεὺς πρὸς τὸν ἵππον του) ΣΖαμπέλ. ἔνθ' ἄν.

ἀργυροπηγή ἡ, Πελοπν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πηγή.

Πηγή ἀργυρᾶ, ἥτοι φρέαρ οἶονεὶ δι' ἀργύρου κατεσκευασμένον: Ἄσμ.

Παίρνει τὸ χρυσολάνο καὶ τ' ἀργυρὸ σκοινάκι

καὶ πάει 'ς τὴν ἀργυροπηγὴ νά πάρῃ κρυὸ νεράκι

(εἰς τὴν λέξιν ταύτην καὶ εἰς παρομοίαν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ἀπλῶς κοσμητικόν, ὡς εἶναι καὶ εἰς τὸ ἀργυρὸ σκοινάκι τὸ ἀργυρό. Πβ. καὶ ἀργυρός).

ἀργυροπίρουνο τό, ἰδ. ἀργυρο- (II).

ἀργυροπλεγμένος, ἰδ. ἀργυρο- (I).

ἀργυροπότηρο τό, Θράκ. (Σηλυβρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. ποτήρι.

Ἀργυροῦν ποτήριον: Ἄσμ.

Καλῶς τοῖς φίλ' μου ποῦ ῥθανε, καλῶς καὶ τοῖς ἐχτροί μου,
φέρετε τ' ἀργυροπότηρο τοῖς φίλ' μου νά κερᾶσω.

Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀργυροκαύκιν.

ἀργυροπούγγιν τό, Κάρπ. ἀργυροπούγγι Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πονγγί.

Βαλάντιον ἀργυροῦν ἢ δι' ἀργύρου πεποικιλμένον: Ἄσμ.

Βγάλλει τ' ἀργυροπούγγιν του κι ἀμέτρητα τοῦ γίει

καὶ παίρνει καὶ τὴν ὁμορφῇ, 'ς τὴν τένταν τὴν καῖζει

(γίει = δίδει, καῖζει = καθίζει).

ἀργυροπουνιγιάλακι τό, ἀμάρτ. ἀργυροδουνιγιάλακι

Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πουνιγιάλακι.

Μαχαίριον τῆς ὁσφύος μετὰ λαβῆς ἀργυρᾶς ἢ δι' ἀργύρου πεποικιλμένης.

ἀργυροπράσινος ἐπίθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. ἀργυρός καὶ πράσινος.

Ὁ ἀργυροῦφαντος καὶ πράσινος: Ἄσμ.

Θέλεις τ' ἀργυροπράσινα, θέλεις τὰ βελουδένια,

θέλεις τὰ χρυσοῦφанта, θέλεις τὰ καμπουχένια.

ἀργυροπρόσωπο τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πρόσωπο.

Πρόσωπον ὠραῖον λάμπον ὡς ὁ ἄργυρος: Ἄσμ.

Κι ἀπῆτις ἦπιε τὸ γαβέ, ἦπιε καὶ τὸ γαπνὸ του,

καὶ στέκοντας τὸ γδάρανε τ' ἀργυροπρόσωπό του

κι ὁδὲ τὸν ἐπογδέρνανε εἰς τὴ δεξιὰ δον χέρα

ἦπαιρνε τοῦ βεζύρ' ὁ γιὸς τὴ μιά δον θυγατέρα.

ἀργυρός ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀργύ-

ρος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀργυρος Ἴων. (Κρήν.)

Κάρπ. Κέρκ. Μακεδ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Πόντ. (Σάντ. Τραπ.)

ἀργυρους Ἦπ. (Ἄρτ. κ.ά.) Μακεδ. ἀργουρός Αἰγιν. ἀρ-

γουρός Αἰγιν. ἀργυρός Ρόδ. ἀρκυρός Κύπρ. ἀρκυρος

Κύπρ. ἀργυρὸς Σκῦρ. Οὐδ. ἀργυρὸν Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀργυρός, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀργυ-

ροῦς. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,148 καὶ 2,263. Περί τοῦ

μεταπλασμοῦ τοῦ οὐδ. ἀργυρὸν ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν

Ἀθηνᾶ 37 (1925) 169 κέξ. Οἱ παροξύτονοι καὶ προπαρο-

ξύτονοι τύπ. ἐγεννήθησαν διὰ μετρικὸν λόγον, διότι τὸ

ἐπίθ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπαντᾶται εἰς ἄσματα.

1) Ὁ ἐξ ἀργύρου κατεσκευασμένος, ἀργυροῦς (πολλά-

κις ἢ λέξεις μάλιστα εἰς τὰ δημοτικὰ ἄσματα τίθεται ἄνευ

εἰδικῆς κυριολεκτικῆς ἢ μεταφορικῆς σημασίας, ἀλλ' ἀπλῶς

ὡς ἐπιθετικὸν κοσμητικόν, ὡς γῆ ἀργυρῇ, ἀργυρᾶ ριζία, ἀργυρῇ

τσέπη, ἀργυρὸ κλαδάκι κττ.) κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.

Χαλδ. κ.ά.): Ἄσμ.

Τῆς ξένης καὶ τῆς ὁρφανῆς τῆς πολυπικραμένης

ποῦ σοῦ 'χα κούνιες ἀργυρῆς, φασκιῆς μαλαματένιες

Ἀνδρ.

Ἡ μάννα ποῦ σὲ γέννησε χρουσή 'ταν ἡ κοιλά τῆς,

μαλαματένιοι οἱ πόνοι τῆς κι ἀργυρὰ τὰ σκαμνιά τῆς

Κρήν.

Ὅντε μὲ κρυφοτάγιζε 'ς τὸ γῦρο τῆς ποδῆς τῆς

καὶ μὲ ἐγλυκοπότιζε μ' ἀργυρὸ ποτηράκι.

Κορσ.

Ἀργυρὸ ξουράφι | καὶ μαλαματένιο,

τραυὰ γάλη γάλη | σὲ γαμπροῦ κεφάλι

Ἦπ. (Ζαγόρ.)

Θελὰ σοῦ στεῖλω, χρουσοφέ, ἕνα δραμάτ' ἀσήμι

νά κάμης γκόλφι τσαὶ σταυρὸ τσ' ἀργυροῦ δαχτυλίδι.

Αἰγιν.

Ἐβγανε τὸ μαχαίρι του ἀπ' ἀργυροῦ φηκάρι

τσαὶ τὸ τσεφάλι τ' ἔκοψε σὰν ἄξο παλληκάρι

αὐτόθ.

Ἐφέραν τὸ χρουσὸν βκιολὶν τθαὶ τ' ἀρκυρον δοξάριν,

μὴν δοξαρκὰν ἔν' ποῦ 'δωσεν τῷ ἢ κόρη ἐλ-λιώθη

Κύπρ.

Ἀφίνω σε χρουσὸν σταυρὸν κι ἀργύρο δαχτυλίδιν

Τραπ. Χαλδ.

Στήνει τους τάβλαν ἀρκυρῇ, ποτήριν τθαὶ τδερνᾶ τους

Κύπρ.

Πάει κ' ἔρται καὶ κεράζ' ἄτον ἄσ' τ' ἀργυρὸν πεγάδιν

Κερασ. Χαλδ.

Οἱ Τοῦρκ' ὄνταν ἐκούρσευαν τὴν Πόλ', τὴ Ρωμανίαν,

ἐπάτ' νανε τὰ ἐγκλησιὰς κ' ἐπαίρ' ναν τὰ εἰκόνας,

ἐπαίρ' νανε χρουσὰ σταυροῦς, ἀργύρα μαστραπάδας

Κερασ.

